

принудительных мер медицинского характера в отношении несовершеннолетних и предложено создание специального независимого лечебного учреждения для оказания психиатрической помощи несовершеннолетним осужденным. Автор отмечает, что особенности оказания медицинской (психиатрической) помощи несовершеннолетним обусловлены клинической спецификой психических расстройств, рядом международных нормативных актов и национальным законодательством. В статье сделаны выводы о необходимости введения на государственном уровне статистической отчетности о состоянии, структуры и динамики преступности лиц с психическими аномалиями, в том числе несовершеннолетние. **Ключевые слова:** психические аномалии, судебно-психиатрическая экспертиза, несовершеннолетние лица, учреждения исполнения наказаний, принудительные меры медицинского характера.

Karpinska N., Osadovskyi T. Medical (Psychiatric) Aspects of Rehabilitation of Juveniles Sentenced to Imprisonment. The article is devoted to the analysis of the forensic psychiatric examinations results of juveniles, national laws and international standards in the sphere of medical provision in prisons. According to the World Health Organization, 1.2 million of Ukrainians suffer from mental illnesses. For many years number of mental disorders of Ukrainians occupies the first place in Europe. The author justifies the creation of a special hospital for the application of compulsory medical measures for juveniles. The object of the article is legal analysis of the state of medical (psychiatric) provision of sentenced to imprisonment juveniles in the light of their rehabilitation.

The author emphasizes that despite the fact that peculiarities of providing medical (psychiatric) care to juveniles are conditioned by clinical specificity of mental disorders and a number of international normative acts and national legislation, there is no system of child forensic psychiatry in Ukraine.

The author makes conclusions that there is a need to put into practice a state-level statistical reporting as to the status, structure and dynamics of crime of the individuals with mental aberrations, including juveniles. He examines a possibility of creating an independent special hospital for psychiatric help for convicted juveniles and indicates the need to harmonize national legislation with international standards in the field of health (psychiatric) provision for convicts.

Key words: mental aberrations, forensic psychiatric examination, juveniles, penal institutions, forced medical measures.

УДК 343.12(075)

О. Крикунов

Судовий контроль за дотриманням процесуальних прав сторін кримінального провадження

У статті розглянуто механізми судового контролю за дотриманням процесуальних прав сторін кримінального провадження. На досудовому розслідування ця функція покладена на слідчого суддю. Відзначено, що сфера негайного судового контролю за дотриманням прав учасників провадження слідчим, прокурором доволі вузька. Після проголошення судового рішення захист процесуальних прав сторін може бути здійснено через апеляційне та касаційне оскарження. Позитивним є і те, що особа має право звернутися за захистом свого права до Європейського Суду з прав людини, який своїм рішенням може зобов'язати Верховний Суд України переглянути рішення нижчестоящего суду. При цьому судовий контроль має бути ефективним та своєчасним, для чого нами обґрунтовується певні зміни до чинного КПК України.

Ключові слова: процесуальне право, сторони кримінального провадження, слідчий суддя, суд апеляційної інстанції, суд касаційної інстанції, Верховний Суд України, Європейський Суд з прав людини.

Постановка наукової проблеми та її значення. У процесуальну форму кримінального провадження законодавець заклав низку правових механізмів, що можуть розглядатись як гарантії верховенства права та захисту прав людини. Разом з тим, як свідчать наукові дослідження, практика вони містять прогалини, не завжди відповідають європейській Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. та практиці Європейського суду з прав людини, що

має бути виправлено. Отже, судовий контроль за дотриманням процесуальних прав сторін кримінального провадження є актуальним напрямом для наукового дослідження, має безперечно практичне значення.

Аналіз досліджень цієї проблеми. У даному дослідженні ми аналізували наукові роботи В. Я. Марчак, Н. П. Сизої, Т. П. Ковальчук, М. І. Сірого, В. І. Теремецького, формулюючи власне бачення проблем судового контролю у кримінальному провадженні.

Мета й завдання статті. Метою цієї статті є аналіз проблемних аспектів регулювання механізмів судового контролю на досудовому розслідуванні та на стадіях апеляційного та касаційного провадження, перегляду справи Верховним Судом України. Завданнями статті є: 1) дослідити ефективність судового контролю на досудовому розслідуванні; 2) проаналізувати окремі проблемні аспекти апеляційного та касаційного провадження, перегляду судового рішення Верховним Судом України; 3) сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства та практики його застосування.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. В умовах правової держави кримінальні провадження мають розслідуватися з дотриманням принципу верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями. Специфіка кримінальної процесуальної діяльності прокуратури та правоохоронних органів породжує необхідність судового контролю за її законністю. Цей контроль здійснюється спеціальним суб'єктом – слідчим суддею. В. Я. Марчак зазначає, що суть судового контролю становить самостійне з'ясування слідчим суддею обставин кримінального провадження з визначеного кола питань, формування власного внутрішнього переконання з досліджуваних фактів. Результатом будь-якого виду судового контролю є захист прав особи, забезпечення законності і правосуддя [1, с. 142-143].

Судовий контроль здійснюється в таких процесуальних формах: 1) ухвалення рішення про застосування, зміну чи припинення заходів забезпечення кримінального провадження; 2) розгляду скарг учасників досудового розслідування на рішення, дії чи бездіяльність слідчого чи прокурора; 3) надання дозволу на здійснення відповідних слідчих дій; 4) вирішення самовідводів, відводів; 5) перевірка інформації про порушення прав затриманих на досудовому розслідуванні з ініціативи слідчого судді та їх припинення [2].

Судовий контроль за діями, рішеннями та бездіяльністю органів досудового розслідування, прокурора має бути ефективним та доступним, а не просто теоретичним чи ілюзорним, що не відповідало б засаді верховенства права [3]. З правильністю таких підходів до судового контролю є підстави погодитися. Разом з тим, хотіли б звернути увагу на неоднозначний підхід законодавця до моменту, з якого особа може скористатись правом на оскарження дій та рішень, бездіяльності органів розслідування. На нашу думку, принципу верховенства права відповідало б таке регулювання, при якому особа, права якої порушені, мала б можливість одразу звернутись із скаргою до слідчого судді. І таким чином, мати доступ до судового захисту свого права.

Аналізуючи чинний КПК України, варто звернути увагу на загальний зміст ст. 303, у ч. 1 якої законодавцем вказано 8 порушень КПК, за яких особа, права якої були порушені, має право подати скаргу до слідчого судді негайно⁷. У ч. 2 вказаної норми передбачено, що «скарги на інші рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора не розглядаються під час досудового розслідування і можуть бути предметом розгляду під час підготовчого провадження у суді згідно з правилами статей 314-316 цього Кодексу». Відповідно до цього положення особа, права якої було порушено, змушена чекати доступу до судового захисту аж до закінчення досудового розслідування. На наш погляд, це положення не відповідає принципу верховенства права. На користь цієї позиції хотіли б навести рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень ч. 3 ст. 120, ч. 6 ст. 234, ч. 3 ст. 236 КПК України (справа про розгляд судом окремих постанов слідчого і прокурора) від 30 січня 2003 р. № 3-рп / 2003. Не зважаючи на те, що це рішення стосувалося КПК 1960 р., аргументація висновків Суду, на нашу думку, є актуальною у сучасних умовах. Зокрема, у п. 9 цього рішення Конституційний Суд України обґрунтовано вказав, що «відстрочка судового контролю обмежують конституційне право людини на судовий захист, який є гарантією всіх прав і свобод людини і громадянина» [4].

⁷ Варто вказати, що ця редакція ст. 303 КПК не враховує ч. 4 ст. 29 Конституції України, згідно із якою «кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити в суді своє затримання». Рятую ситуацію лише те, що Конституція є законом прямої дії.

Дійсно, ст. 55 Конституції України проголошує, що «кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб», не обмежуючи цього права будь-якими застереженнями. Тому, на нашу думку, ст. 303 КПК України є неконституційною у ч. 2 і підлягає зміні для того, аби судовий контроль був своєчасним.

Без сумніву, значним прогресом є віднесення до обов'язків слідчого судді перевірку інформації про порушення прав затриманих на досудовому розслідуванні з його ініціативи та їх припинення (ст. 206 КПК України). Згідно з цією нормою «кожен слідчий суддя суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться особа, яка тримається під вартою, має право постановити ухвалу, якою зобов'язати будь-який орган державної влади чи службову особу забезпечити додержання прав такої особи» (ч. 1); якщо слідчий суддя отримує з будь-яких джерел відомості, які створюють обґрунтовану підозру незаконного обмеження особистої свободи, він зобов'язаний постановити ухвалу про негайне доставлення цієї особи до слідчого судді для з'ясування підстав позбавлення свободи (ч. 2); слідчий суддя зобов'язаний і звільнити її, якщо орган державної влади чи службова особа, під вартою яких тримається ця особа, не надасть судові рішення, яке набрало законної сили, або не доведе наявності інших правових підстав для позбавлення особи свободи (ч. 3).

Знаковим вважаємо положення ч. 6-7 ст. 206 КПК України, згідно з якими, якщо особа заявляє про застосування до неї насильства або якщо її зовнішній вигляд, стан чи інші відомі слідчому судді обставини дають підстави для обґрунтованої підозри щодо порушення вимог законодавства під час затримання або тримання в уповноваженому органі державної влади, державній установі під час затримання або тримання в уповноваженому органі державної влади, державній установі слідчий суддя зобов'язаний: 1) забезпечити невідкладне проведення судово-медичного обстеження особи; 2) доручити відповідному органу досудового розслідування провести дослідження фактів, викладених в заяві особи; 3) вжити необхідних заходів для забезпечення безпеки особи згідно із законодавством. Також слідчий суддя зобов'язаний вжити необхідних заходів для забезпечення особи, яка позбавлена свободи, захисником і відкласти будь-який розгляд, у якому бере участь така особа, на необхідний для забезпечення особи захисником час, якщо вона бажає залучити захисника або якщо слідчий суддя вирішить, що обставини, встановлені під час кримінального провадження, вимагають участі захисника (ч. 9 ст. 206 КПК України). Наведений витяг дає підстави стверджувати, що законодавець все ж таки прагне зробити судовий контроль на досудовому розслідуванні реальним та своєчасним.

Правосуддя у кримінальних провадженнях за своєю сутністю не було би правосуддям, якби закон не надавав зацікавленим особам права на оскарження судового рішення та виправлення судової помилки ще до того, як рішення набрало законної сили. Чинний КПК України передбачає лише одну форму перевірки судових рішень, які не набрали законної сили: апеляційне провадження, яке, як і інші стадії кримінального провадження здійснюється на основі загальних умов провадження у стадії. До системи загальних умов апеляційного провадження належить і свобода апеляційного оскарження вироків та ухвал суду.

Підставою виникнення процесуального права на апеляцію є наявність порушених, не поновлених чи недостатньо захищених нижчестоящим судом прав, свобод та законних інтересів учасника судового процесу, а також наявність підстав вважати, що рішення нижчестоящего суду не може набрати законної сили, оскільки його постановив некомпетентний суд та / чи з порушенням процедури провадження в справі.

У КПК 2012 р. в п. 4 ч. 2 ст. 396, п. 4 ч. 2 ст. 427 передбачено, що обов'язковим елементом апеляційної та касаційної скарги є вимоги особи, яка подає скаргу, та їх обґрунтування із зазначенням того, у чому полягає незаконність чи необґрунтованість судового рішення. Це положення, на нашу думку, суперечить принципу верховенства права в силу наступного. Очевидно, що ця вказівка скаржника є попередньою суб'єктивною оцінкою законності та обґрунтованості судового рішення, яка, безумовно, не є і не може бути обов'язковою для суду вищої інстанції. Тому п. 4 ч. 2 ст. 396, п. 4 ч. 2 ст. 427 КПК України запроваджує для пересічної особи серйозне обмеження свободи судових рішень, які не набрали законної сили.

М. І. Сірий обґрунтовано вказує на те, що «не є правильним вимагати від апелянта наведення в апеляції обґрунтування незаконності рішення суду першої інстанції з посиланням на відповідні нормативно-правові акти. Апелянт може це зробити за власною ініціативою, але така вимога, зазначена як обов'язковий елемент змісту апеляційного звернення, не відповідає суті апеляції» [5].

Справді, говорячи про формальні вимоги до скарги, можна стверджувати про трансформацію

свободи оскарження, оскільки зараз ця свобода по суті залежить від юридичної обізнаності апелянта та можливості отримати кваліфіковану правову допомогу [6, с. 9]. Тому, на нашу думку, найдоцільнішим механізмом забезпечення доступу до апеляційної перевірки справи буде не спрощення форми апеляційної скарги, а гарантування надання зацікавленим в оскарженні суб'єктам кваліфікованої правової допомоги. Це пов'язано із суб'єктивним правом особи подати скаргу, якщо на її думку винесене рішення стосується її інтересів та суперечить законодавству.

Ще одним важливим аспектом забезпечення верховенства права у кримінальному процесі є така підстава для скасування або зміни судового рішення судами апеляційної та касаційної інстанції як істотні порушення кримінально-процесуального закону (ст. 412 КПК України). Істотними порушеннями вимог кримінального процесуального закону законодавець вважає такі порушення вимог КПК України, які перешкодили чи могли перешкодити суду ухвалити законне та обґрунтоване судові рішення. Очевидно, що це є оціночне формулювання, яке підлягає тлумаченню як скаргниками, так і суддями апеляційного, касаційного суду.

Безумовними апеляційними (касаційними) підставами законодавець прямо вказав наступні випадки: 1) за наявності підстав для закриття судом провадження в кримінальній справі його не було закрито; 2) судові рішення ухвалено незаконним складом суду; 3) судові провадження здійснено за відсутності обвинуваченого, крім випадків, передбачених ч. 3 ст. 323 чи ст. 381 КПК України, або прокурора, крім випадків, коли його участь не є обов'язковою; 4) судові провадження здійснено за відсутності захисника, якщо його участь є обов'язковою; 5) судові провадження здійснено за відсутності потерпілого, належним чином не повідомленого про дату, час і місце судового засідання; 6) порушено правила підсудності; 7) у матеріалах провадження відсутній журнал судового засідання або технічний носій інформації, на якому зафіксовано судові провадження в суді першої інстанції.

На наш погляд, вказана правова норма була б більш ефективною для захисту прав особи та верховенства права, якби у ній правосудність судового рішення була би поставлена у залежність від дотримання судом першої інстанції ст. 6 Конвенції (право на справедливий судовий розгляд) щодо обвинуваченого та потерпілого у відповідних частинах. Відповідно до цього, у ч. 2 ст. 412 КПК України також треба безпосередньо передбачити наступні апеляційні підстави: 1) під час судового розгляду обвинувачений не був негайно і детально поінформованим зрозумілою для нього мовою про характер і причини обвинувачення, висунутого проти нього (п. «а» ч. 3 ст. 6 Конвенції); 2) під час судового розгляду обвинуваченому не було надано необхідного часу і можливості, необхідні для підготовки свого захисту (п. «б» ч. 3 ст. 6 Конвенції); 3) під час судового розгляду було порушено право сторони на перехресний допит (п. «d» ч. 3 ст. 6 Конвенції); 4) якщо справу розглянуто без участі перекладача у випадках, коли обвинувачений або потерпілий не володіє мовою, якою провадилося судочинство (п. «е» ч. 3 ст. 6 Конвенції) [7].

Крім того, на нашу думку, є сенс згадати і вітчизняний досвід, а саме норми ст. 370 КПК 1960 р. Ми пропонуємо у ст. 412 чинного КПК передбачити ще й такі безумовні підстави для скасування судового рішення: 1) якщо порушено таємницю наради суддів у нарадчій кімнаті; 2) якщо вирок не підписано ким-небудь з членів суду; 3) якщо судом порушені вимоги статей КПК, які встановлюють відкритий судовий розгляд справи; 4) ненадання стороні права на промову, а також ненадання обвинуваченому останнього слова.

У чинному КПК України, окрім апеляційного та касаційного оскарження, передбачена можливість перегляду судового рішення Верховним Судом України. Але звернення до Верховного Суду України пов'язане із здійсненням права на судовий захист з боку міжнародних судових установ чи відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна (ч. 3 ст. 55 Конституції України) [8]. Слід також пам'ятати про зміст ст. 10 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». Вона передбачає, що у разі ухвалення Судом рішення на користь скаргника проти уряду, крім виплати відшкодування, державою має бути вжито додаткові заходи щодо захисту прав особи індивідуального характеру, а саме: а) відновлення настільки, наскільки це можливо, попереднього юридичного стану, який скаргник мав до порушення Конвенції; б) заходи, передбачені в рішенні Суду про дружнє врегулювання. Відновлення попереднього юридичного стану скаргника здійснюється, зокрема, шляхом: а) повторного розгляду справи судом, включаючи відновлення провадження у справі; б) повторного розгляду справи адміністративним органом.

На виконання вказаних вище правових норм у чинному КПК України передбачена можливість поновлення верховенства права та захисту прав особи за допомогою провадження у Верховному Суді України (глава 33 КПК України). Ця стадія кримінального процесу ґрунтується на

Рекомендації № R 2000 р. Комітету Ради Європи, який зорієнтував уряди держав-учасниць на прийняття законів, якими було б врегульовано порядок перегляду справ і відновлення процесу на внутрішньодержавному рівні у зв'язку з рішеннями Суду на користь заявника проти відповідного уряду. Ця Рекомендація пов'язана із справою *Paramichalopoulos and Others v. Greece*, у якій було визнано порушення прав людини і зобов'язано винну країну відновити становище, що мало місце до порушення [9].

На нашу думку, перегляд судового рішення вищою інстанцією зорієнтований виключно на виправлення судової помилки, тоді як системи європейського демократичного характеру базуються, насамперед, на праві особи на перегляд справи вищим судом як одному з основних прав людини. Тому є дуже важливою норма, яка зазначена в ч. 2 ст. 445 КПК України, у якій йдеться про те, що однією із підстав для перегляду судових рішень Верховним Судом України, що набрали законної сили, є встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом. За слушним спостереженням В. Я. Марчака Верховний Суд України є основним суб'єктом діалогу між Судом і національною судовою системою. Він повинен адаптувати національну правову систему до норм Конвенції та правових позицій Суду. При ухваленні будь-якого рішення національний суд повинен брати до уваги норми міжнародних угод, які ратифіковані Верховною Радою України. Впливає й завдання Верховного Суду України унеможливити порушення прав людини при тому, щоб суди нижчого рівня тлумачили національне законодавство відповідно до міжнародних стандартів, а за необхідності їх застосовували [1, с. 143].

Заяву про перегляд судового рішення Верховним Судом України з аналізованої підстави, вправі подати особа, на користь якої ухвалено рішення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною (ч. 2 ст. 446 КПК України). При цьому, варто підтримати тлумачення Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних та кримінальних справ, який вказав, що відповідну заяву про перегляд можуть подати також і родичі померлої особи, щодо якої ухвалено таке рішення [10].

Позитивним моментом у чинному КПК України є збільшення строку звернення до Верховного Суду України із заявою про перегляд судового рішення з аналізованої підстави до трьох місяців (ч. 2 ст. 447 КПК), в той час як КПК України 1960 р. передбачав лише один місяць. Розширення можливостей звернутися до Верховного Суду України є виправданим з огляду на зміст засади верховенства права.

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Ефективність судового контролю за дотриманням прав людини у кримінальному процесі полягає в тому, що суд, встановивши порушення процесуальних прав певного учасника кримінального судочинства, повинен забезпечити їх відновлення у розумний строк. На досудовому розслідуванні цю функцію покладено на слідчого суддю. Акцентовано, що сфера негайного судового контролю на досудовому провадженні не виправдано звужена, що не узгоджується із Конституцією України.

Захист процесуальних прав сторін може бути здійснена через апеляційне та касаційне оскарження. Підстави для скасування чи зміни судових рішень на цих стадіях провадження варто розширити. Позитивним є те, що особа має право звернутися за захистом свого права до Європейського Суду з прав людини, який своїм рішенням може зобов'язати Верховний Суд України переглянути рішення суду нижчої інстанції.

Були виявлені резерви для вдосконалення чинного КПК та запропоновано заходи щодо його удосконалення. Перспективними вважаємо порівняльно-правові дослідження функціонування судового контролю у кримінальному судочинстві.

Джерела та література

1. Марчак В. Я. Судовий контроль за дотриманням прав людини згідно кримінального процесуального законодавства України / В. Я. Марчак // Юридичний часопис національної академії внутрішніх справ. – № 1(5). – 2013. – К.: НАВС, 2013. – С. 141-146.
2. Сиза Н. П. Повноваження слідчого судді щодо здійснення судового контролю у кримінальному процесі України / Н. П. Сиза // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2012/n2/12snpkpu.pf>.
3. Ковальчук Т. П. Судовий контроль у кримінальному судочинстві / Т. Ковальчук // Національний університет

- державної податкової служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/8_DN_2011/Pravo/9_82213.doc.htm.
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України положень ч. 3 ст. 120, ч. 6 ст. 234, ч. 3 ст. 236 КПК України від 30 січня 2003 р. № 3-рп / 2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-03>.
5. Сірий М. Система перегляду судових рішень в Україні: погляд у майбутнє / М. Сірий // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=18>.
6. Теремецький В. І. Право на апеляційне оскарження вироку та процесуальний порядок його реалізації: автореф. дис. ...канд. Юрид. Наук: 12.00.09 / В. І. Теремецький. – Х.: Нац. ун-т внутр. справ, 2010. – 18 с.
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
8. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
9. Рекомендація № R(2000)2 «Щодо повторного розгляду або поновлення провадження у певних справах на національному рівні після прийняття рішень Європейським судом з прав людини» від 19.01.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_175
10. Постанова № 15 Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 23 грудня 2011 р. «Про судову практику застосування статей 400-11 – 400-18 Кримінально-процесуального кодексу України від 23 грудня 2011 р.» / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/va015740-11>.

Крикунов А. Судебный контроль за соблюдением процессуальных прав сторон уголовного производства. В статье рассмотрены механизмы судебного контроля за соблюдением процессуальных прав сторон уголовного производства. Весомость и эффективность судебного контроля за соблюдением прав человека заключается в том, что суд, установив нарушение процессуальных прав определенного участника уголовного судопроизводства, должен обеспечить их восстановление. На досудебном расследовании эта функция возложена на следственного судью. Акцентировано, что сфера немедленного судебного контроля за соблюдением прав участников производства следователем, прокурором неоправданно сужена. Также защита процессуальных прав сторон может быть осуществлена через апелляционное и кассационное обжалование. Положительным является и то, что лицо имеет право обратиться за защитой своего права в Европейский Суд по правам человека, который своим решением может обязать Верховный Суд Украины пересмотреть решение нижестоящего суда. Были выявлены резервы для совершенствования действующего УПК и предложены меры по его усовершенствованию.

Ключевые слова: процессуальное право, стороны уголовного производства, следственный судья, суд апелляционной инстанции, суд кассационной инстанции, Верховный Суд Украины, Европейский Суд по правам человека.

Krykunov A. Judicial Control Over the Observance of Procedural Rights of Criminal Proceeding' Parties. The article deals with the mechanisms of judicial control over observance of procedural rights of parties to criminal proceeding. The importance and effectiveness of judicial review of human rights is that the court, finding violations of procedural rights by certain criminal proceedings, must ensure their recovery. At the pre-trial investigation of the function entrusted to the investigating judge. Though the immediate scope of judicial review of compliance proceedings rights of investigator, prosecutor rather narrow. This judicial control must be effective and timely for what we have justified some changes to the current Criminal Proceeding Code of Ukraine. Protection of procedural rights of the parties can be achieved through appeal and cassation appeal. However, it was also found room for improvement of current handheld. The positive is the fact that a person has the right to seek protection of their rights to the European Court of Human Rights in its decision oblige the Supreme Court of Ukraine to review the decision of the lower court.

Key words: procedural right, parties of criminal proceeding, investigating judge, appellate court, court of cassation, Supreme Court of Ukraine, European Court of Human Rights.